

Metodické usmernenie č. 56/2011 o náležitostiach záverečných prác, ich bibliografickej registrácii, uchovávaní a sprístupňovaní

Gestorský útvar: sekcia vysokých škôl, tel.: 02/59 374 356

č. 2011-11513/31015:4-071

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky v súlade s § 63 zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a Čl. 11 Organizačného poriadku Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky vydáva toto metodické usmernenie:

Čl. 1 Predmet úpravy

(1) Toto metodické usmernenie upravuje podrobnosti o základných náležitostiach záverečných prác vypracúvaných na vysokých školách v Slovenskej republike, ich bibliografickej registrácii, uchovávaní a sprístupňovaní. Toto metodické usmernenie upravuje odporúčaný postup pre spracovanie, uchovávanie a sprístupňovanie záverečných prác na vysokých školách.

(2) Metodické usmernenie sa vzťahuje primerane na rigorózne práce a habilitačné práce.

Čl. 2 Základné ustanovenia

(1) Vedúcim bakalárskej práce alebo diplomovej práce alebo školiteľom dizertačnej práce, je osoba určená v zadaní záverečnej práce (ďalej len „zadanie“) dekanom, alebo v prípade študijných programov, ktoré sa neuskutočňujú na fakulte rektorom, alebo nimi poverenou osobou. V prípade externého školiteľa pre dizertačnú prácu vysoká škola môže určiť študentovi aj konzultanta zo zamestnancov vysokej školy.

(2) Školiacim pracoviskom je pracovisko vysokej školy alebo jej súčasť (najmä katedra alebo ústav), ktoré vytvára autorovi materiálne a technické podmienky na získanie informácií a uskutočnenie prác, ktoré umožnia vytvorenie záverečnej práce. Školiacim pracoviskom doktoranda môže byť na základe písomnej dohody s vysokou školou aj iná právnická osoba (obchodná spoločnosť, štátny podnik, nezisková organizácia, orgán verejnej správy a podobne).

(3) Zápis bibliografických informácií o danej práci sa uskutočňuje na základe analytického listu vytvoreného v informačnom systéme vysokej školy vo formáte Extensible Markup Language (.xml).

(4) Odporúča sa, aby vysoká škola upravila vnútorným predpisom šablónu záverečnej práce, ako vzorového dokumentu na unifikáciu vzhľadu záverečných prác a pomoc autorom pri tvorbe záverečnej práce.

Čl. 3 Odporúčaná štruktúra záverečnej práce

(1) Záverečná práca obsahuje úvodnú časť, hlavnú textovú časť a záverečnú časť; záverečná práca môže obsahovať aj prílohy.

- (2) Úvodná časť záverečnej práce obsahuje v uvedenom poradí tieto náležitosti:
- obal,
 - titulný list,
 - zadanie,
 - poďakovanie, ak ho autor uviedol
 - abstrakt v štátnom jazyku,
 - abstrakt v cudzom jazyku určenom vysokou školou,
 - obsah,
 - zoznam ilustrácií a zoznam tabuliek,
 - zoznam skratiek a značiek (najmä v technických a prírodovedných študijných odboroch),
 - slovník, ak ho autor uviedol.
- (3) Zadanie je dokument, ktorým vysoká škola alebo fakulta určuje študijné povinnosti autora v súvislosti s vypracovaním záverečnej práce. Zadanie obsahuje najmä:
- označenie, či ide o bakalársku, diplomovú alebo dizertačnú prácu,
 - názov záverečnej práce,
 - meno, priezvisko a akademické tituly, vedecko-pedagogické tituly alebo umelecko-pedagogické tituly autora,
 - meno, priezvisko a akademické tituly, vedecko-pedagogické tituly alebo umelecko-pedagogické tituly vedúceho záverečnej práce alebo školiteľa,
 - meno, priezvisko a akademické tituly, vedecko-pedagogické tituly alebo umelecko-pedagogické tituly konzultanta, ak bol pre záverečnú prácu určený externý školiteľ
 - názov školiaceho pracoviska, ak bolo pre záverečnú prácu určené,
 - meno, priezvisko a akademické tituly, vedecko-pedagogické tituly alebo umelecko-pedagogické tituly vedúceho školiaceho pracoviska, ak bolo pre záverečnú prácu určené,
 - anotáciu záverečnej práce,
 - jazyk, v ktorom sa práca vypracuje,
 - dátum schválenia zadania.
- (4) Abstrakt obsahuje informáciu o cieľoch práce, jej stručnom obsahu a v závere abstraktu sa charakterizuje splnenie cieľa, výsledky a význam celej práce. Súčasťou abstraktu je 3 - 5 kľúčových slov. Abstrakt sa píše súvisle ako jeden odsek a jeho rozsah je spravidla 100 až 500 slov.
- (5) Hlavnú textovú časť záverečnej práce tvorí:
- úvod,
 - jadro,
 - záver,
 - resumé, ak je práca vypracovaná v inom ako štátnom jazyku,
 - zoznam použitej literatúry.

(6) V úvode autor stručne a výstižne charakterizuje stav poznania alebo praxe v oblasti, ktorá je predmetom záverečnej práce a oboznamuje čitateľa s významom, cieľmi a zámermi záverečnej práce. Autor v úvode zdôrazňuje, prečo je záverečná práca dôležitá a prečo sa rozhodol spracovať danú tému.

(7) Jadro je hlavná časť práce a jeho členenie je určené typom práce. Vo vedeckých a odborných prácach má jadro spravidla tieto hlavné časti:

- a) súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí,
- b) cieľ práce,
- c) metodika práce a metódy skúmania,
- d) výsledky práce,
- e) diskusia.

(8) V časti Súčasný stav riešenej problematiky autor uvádza dostupné informácie a poznatky týkajúce sa danej témy. Zdrojom pre spracovanie sú aktuálne publikované práce domácich a zahraničných autorov. Podiel tejto časti práce má tvoriť približne 30 % práce.

(9) Časť Cieľ práce jasne, výstižne a presne charakterizuje predmet riešenia. Súčasťou sú aj rozpracované čiastkové ciele, ktoré podmieňujú dosiahnutie cieľa hlavného.

(10) Časť Metodika práce a metódy skúmania spravidla obsahuje:

- a) charakteristiku objektu skúmania,
- b) pracovné postupy,
- c) spôsob získavania údajov a ich zdroje,
- d) použité metódy vyhodnotenia a interpretácie výsledkov,
- e) štatistické metódy.

(11) Výsledky práce a diskusia sú najvýznamnejšími časťami záverečnej práce. Výsledky, ktorými sú najmä vlastné postoje alebo vlastné riešenie vecných problémov, ku ktorým autor dospel, autor logicky usporiada a pri popisovaní ich dostatočne zhodnotí. Zároveň autor komentuje všetky skutočnosti a poznatky v konfrontácii s výsledkami iných autorov. Ak je to vhodné, výsledky práce a diskusia môžu tvoriť aj jednu samostatnú časť a spoločne tvoria spravidla 30 až 40 % záverečnej práce.

(12) V závere autor v stručnosti zhrnie dosiahnuté výsledky vo vzťahu k stanoveným cieľom.

(13) Ak je záverečná práca vypracovaná v cudzom jazyku, obsahuje resumé v slovenskom jazyku v rozsahu spravidla 10 % rozsahu záverečnej práce.

(14) Zoznam použitej literatúry obsahuje úplný zoznam bibliografických odkazov. Rozsah tejto časti je daný množstvom použitých literárnych zdrojov, ktoré musia korešpondovať s citáciami použitými v texte.

Čl. 4

Citácie a bibliografické odkazy

(1) Pri citovaní možno hodnotiť etiku citovania a techniku citovania. Etika citovania určuje spôsob dodržiavania etickej normy vo vzťahu k cudzím myšlienkam a výsledkom, ktoré sú obsiahnuté v iných dokumentoch a v použitej literatúre. Technika citovania, vyjadruje,

či a ako správne, podľa technických noriem, autor spája miesta v texte so záznamami o dokumentoch, ktoré sú v zozname bibliografických odkazov.

(2) Pri záverečných prácach sa odporúča používať metódu citovania podľa prvého údaja (mena) a dátumu pri ktorej sa v texte uvedie v zátvorkách prvý údaj (priezvisko autora, alebo prvé slovo z názvu) a rok vydania citovaného dokumentu. Ak sa prvý údaj už nachádza v rámci textu, v zátvorkách za ním sa uvedie len rok. V prípade potreby sa v zátvorkách uvedú za rokom aj čísla citovaných strán. Ak majú dva alebo niekoľko dokumentov ten istý prvý údaj a rovnaký rok, odlišia sa malými písmenami (a, b, c, a pod.) za rokom vo vnútri zátvoriek. To isté sa urobí aj v zozname bibliografických odkazov.

(3) Jednotlivé položky v zozname bibliografických odkazov sa uvádzajú v abecednom poradí. Sú usporiadané podľa prvého prvku (údaja), za ktorým nasleduje rok vydania dokumentu. Za ním v prípade potreby nasledujú malé písmená, ktorými sa odlišujú odkazy s rovnakým prvým údajom a rokom vydania.

(4) Príklady citácií sú uvedené v prílohe č. 1.

Čl. 5

Odporúčaná formálna úprava záverečných prác

(1) Formálna úprava záverečných prác vychádza z technických noriem.¹⁾

(2) Záverečná práca sa vypracúva spravidla v štátnom jazyku, v prvej osobe množného čísla v minulom čase.

(3) Odporúčaná typ písma je Times New Roman, veľkosť 12 a je jednotný v celej práci. Odporúčané nastavenie strany - riadkovanie 1,5; okraje zľava 3,5 cm, sprava 2 cm, zhora a zdola 2,5 cm, orientácia na výšku, formát A4.

(4) Odporúčaná rozsah bakalárskej práce je 30 až 40 strán (54 000 až 72 000 znakov vrátane medzier), diplomovej práce 50 až 70 strán (90 000 až 126 000 znakov), dizertačnej práce 80 až 120 strán (144 000 až 216 000 znakov) a habilitačnej práce do 150 strán.

(5) Práca má štandardnú úpravu požadovanú príslušnou vysokou školou alebo fakultou a má rešpektovať formálne a citačné kritériá a zásady odkazovania na primárnu a sekundárnu literatúru v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi a požiadavkami príslušnej vysokej školy alebo fakulty.

(6) Ak sa záverečná práca predkladá aj v listinnej podobe²⁾, predkladá sa práca zhodná s jej digitálnou rozmnoženinou a zviazaná v pevnej väzbe (nie hrebeňovej) tak, aby sa jednotlivé listy nedali vyberať, a to vo verzii, ktorá bola vložená do informačného systému vysokej školy. Digitálnu rozmnoženinu záverečnej práce autor na účely jej uchovávania v akademickej knižnici odovzdáva na neprepisovateľnom nosiči informácií, najmä na CD.

¹⁾ STN ISO 2145: 1997. Dokumentácia. Číslovanie oddielov a pododdielov písaných dokumentov., STN ISO 214: 1998. Dokumentácia. Abstrakty (referáty) pre publikácie a dokumentáciu., STN ISO 690: 1998. Dokumentácia – Bibliografické odkazy – Obsah, forma a štruktúra., STN 01 6910: 1999. Pravidlá písania a úpravy písomností., STN ISO 690-2: 2001, Informácie a dokumentácia. Bibliografické citácie. Časť 2: Elektronické dokumenty alebo ich časti.

²⁾ § 8 ods. 3 vyhlášky Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky č. 233/2011 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

(7) Ďalšie formálne a obsahové požiadavky na záverečnú prácu môže určiť podľa potrieb vysoká škola alebo fakulta.

Čl. 6

Sprístupňovanie záverečných prác vysokou školou

(1) Vysoká škola môže digitálnu rozmnoženinu záverečnej práce sprístupňovať na základe licencie udelenej autorom vysokej škole v osobitnej licenčnej zmluve,³⁾ ktorej vzor je uvedený v prílohe č. 2; to platí obdobne aj na sprístupňovanie anotácie a abstraktov záverečnej práce. Kontaktné údaje autora vysoká škola zverejňuje a sprístupňuje v rozsahu určenom autorom.

(2) Ak autor vysokej škole licenciu podľa odseku 1 neudelí, vyplní vyhlásenie autora záverečnej práce o nesprístupnení diela a uvedie dôvody, pre ktoré nedáva súhlas so sprístupnením diela. Autor môže odmietnuť udelenie licencie podľa odseku 1 aj bez uvedenia dôvodu. Ak autor neudelí vysokej škole licenciu na sprístupňovanie neobháanej záverečnej práce, vysoká škola nesprístupňuje ani jej anotáciu.

(3) Bibliografickú registráciu záverečnej práce vykoná akademická knižnica. Bibliografické údaje sú sprístupňované prostredníctvom knižničného informačného systému akademickej knižnice, ktorý môže obsahovať odkazy na digitálne rozmnoženiny záverečných prác uložené v informačnom systéme vysokej školy.

(4) Vysoká škola je na základe licencie udelenej podľa odseku 1 oprávnená sprístupňovať digitálnu rozmnoženinu záverečnej práce na svojom webovom sídle prostredníctvom verejne prístupného elektronického katalógu akademickej knižnice. Na základe stanoviska skúšobnej komisie môže vysoká škola také sprístupňovanie obmedziť; v takom prípade sa sprístupňuje len anotácia záverečnej práce. Odôvodnený návrh na obmedzenie sprístupňovania záverečnej práce predkladá najmä vedúci záverečnej práce alebo školiteľ.

(5) Podrobný postup zberu záverečných prác a spôsob overenia ich originality určí vysoká škola alebo fakulta.

Čl. 7

Pôsobnosť vysokej školy

(1) Vysoká škola, prípadne fakulta

- a) vytvára na príslušných úrovniach materiálne, technické, organizačné a personálne podmienky na vypracovanie záverečnej práce a plnenie úloh vyplývajúcich z tohto metodického usmernenia,
- b) určuje a odsúhlasuje prostredníctvom vedúceho zamestnanca alebo inej, rektorom alebo dekanom poverenej osoby študentovi zadanie záverečnej práce,
- c) organizačne zabezpečuje posúdenie záverečnej práce vedúcim záverečnej práce alebo školiteľom a oponentom ako aj jej obhajobu,
- d) vykonáva a organizačne zabezpečuje zber záverečných prác a export ich elektronickej verzie do centrálného registra záverečných, rigorózných a habilitačných prác,

³⁾ Autor uzatvára licenčnú zmluvu aj so Slovenskou republikou podľa § 63 zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

- e) zabezpečuje overovanie originality elektronickej verzie záverečných prác a zohľadnenie výsledkov pri ich obhajobách,
- f) prostredníctvom akademickej knižnice zabezpečuje archivovanie listinných a elektronickej vyhotovení obhájených záverečných prác vytvorených na vysokej škole.

(2) Vysoká škola pri zbere záverečných prác v harmonograme pre príslušný akademický rok určuje termín pre vloženie záverečnej práce v elektronickej forme do informačného systému vysokej školy na úrovni fakulty alebo pracoviska, ktoré záverečnú prácu zadalo. Tento termín je spravidla totožný s odovzdaním záverečnej práce na hodnotenie oponentom. Výsledok overovania miery originality záverečnej práce, ktorý je súčasťou zápisu o štátnej skúške, vysoká škola odovzdáva skúšobnej komisii.

Čl. 8

Zrušovacie ustanovenie

Zrušuje sa Metodické usmernenie 14/2009-R z 27. augusta 2009 o náležitostiach záverečných prác, ich bibliografickej registrácii, kontrole originality, uchovávaní a sprístupňovaní.

Čl. 9

Účinnosť

Toto metodické usmernenie nadobúda účinnosť 1. septembra 2011.

minister

Zoznam príloh

- Príloha č. 1: Príklady popisu dokumentov citácií podľa ISO 690 a ISO 690-2
- Príloha č. 2: Odporúčany vzor licenčnej zmluvy
- Príloha č. 3: Odporúčany vzor vyhlásenia o poskytnutí diela bez možnosti prístupnenia

Obsah

METODICKÉ USMERNENIE Č. 56/2011 O NÁLEŽITOSTIACH ZÁVEREČNÝCH PRÁC, ICH BIBLIOGRAFICKEJ REGISTRÁCII, UCHOVÁVANÍ A SPRÍSTUPŇOVANÍ

.....	1
Čl. 1 Predmet úpravy	1
Čl. 2 Základné ustanovenia	1
Čl. 3 Odporúčaná štruktúra záverečnej práce	1
Čl. 4 Citácie a bibliografické odkazy	3
Čl. 5 Odporúčaná formálna úprava záverečných prác	4
Čl. 6 Sprístupňovanie záverečných prác vysokou školou	5
Čl. 7 Pôsobnosť vysokej školy	5
Čl. 8 Zrušovacie ustanovenie	6
Čl. 9 Účinnosť	6
Zoznam príloh	7
Obsah	8